

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 54.872/VR/3
van 29 januari 2014

over

een voorontwerp van decreet 'betreffende het verkeer van
havenvoertuigen tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen,
de hangars en de magazijnen die binnen het havengebied liggen'

Op 20 december 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenveertig dagen,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘betreffende het verkeer van havenvoertuigen tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen die binnen het havengebied liggen’.

Het voorontwerp is wat de bevoegdheidsvraag betreft, door de verenigde kamers onderzocht op 14 januari 2014. De verenigde kamers waren samengesteld uit Pierre LIÉNARDY, kamervoorzitter, voorzitter, Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS, Jacques JAUMOTTE, Bernard BLERO en Kaat LEUS, staatsraden, Jan VELAERS, Lieven DENYS, Sébastien VAN DROOGHENBROECK en Marianne DONY, assessoren, en Colette GIGOT en Annemie GOOSSENS, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Yves CHAUFFOUREAUX, eerste auditeur, en Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het voorontwerp is voor het overige door de derde kamer onderzocht op 28 januari 2014. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Kaat LEUS, staatsraden, Jan VELAERS en Lieven DENYS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 januari 2014.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85bis.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Artikel 2 van het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe een artikel 14*bis* in te voegen in het decreet van 2 maart 1999 ‘houdende het beleid en het beheer van de zeehavens’ (hierna: Havendecreet), op grond waarvan de Vlaamse Regering voor elk havengebied een verordening vermag vast te stellen voor het verkeer van havenvoertuigen² tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen die binnen het havengebied liggen.

Luidens het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, tweede lid, kan de verordening afwijken van de toepassing van de bepalingen van het koninklijk besluit van 1 december 1975 ‘houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg’, de daaruit volgende toepassingsbesluiten, en van de bepalingen van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 ‘houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto’s, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen’.

Artikel 3 van het ontwerp strekt ertoe aan artikel 5 van het decreet van 16 mei 2008 ‘betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van de verkeerstekens’, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, een tweede paragraaf toe te voegen teneinde te voorzien in een bijzondere regeling van administratief toezicht door de Vlaamse Regering op de aanvullende reglementen die betrekking hebben op gemeentewegen die zich binnen het havengebied bevinden.

Met artikel 4 van het ontwerp wordt beoogd een aantal wijzigingen aan te brengen in artikel 7 van het decreet van 3 mei 2013 ‘betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport’: paragraaf 2 van het huidige artikel 7 wordt vervangen en er worden een derde en een vierde paragraaf aan artikel 7 toegevoegd. De ontworpen wijzigingen strekken ertoe de gevallen te bepalen waarin geen vergunning is vereist voor het uitzonderlijk vervoer (ontworpen artikel 7, § 2, van het decreet van 3 mei 2013), de Vlaamse Regering de mogelijkheid te verlenen om bij het vaststellen van de bij het ontworpen artikel 14*bis* van het Havendecreet (artikel 2 van het ontwerp) vermelde verordeningen af te wijken van de toepassing van de bepalingen van het decreet van 3 mei 2013 (ontworpen

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Onder “havenvoertuigen” wordt verstaan “motorvoertuigen, aanhangwagens, slepen en alle gespecialiseerde voertuigen met of zonder motor, uitsluitend bestemd voor de behandeling en het vervoer binnen het havengebied, met uitsluiting van personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen” (zie het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, derde lid – artikel 2 van het ontwerp; zie eveneens het ontworpen artikel 5, § 2, eerste lid, 2°, van het decreet van 16 mei 2008 ‘betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van de verkeerstekens’ – artikel 3 van het ontwerp).

artikel 7, § 3, van het decreet van 3 mei 2013) en, ten slotte, te bepalen in welke gevallen het uitzonderlijk vervoer plaatsvindt onder leiding van de overheid, de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die het uitzonderlijk vervoer uitvoert. De betrokkene dient daartoe alle maatregelen te nemen die zijn vereist om beschadiging van de openbare weg, van zijn aanhorigheden, van de erin liggende kunstwerken en van de aanpalende eigendommen te voorkomen (ontworpen artikel 7, § 4, van het decreet van 3 mei 2013).

Het is de bedoeling de ontworpen regeling in werking te doen treden “op dezelfde datum als het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving inzake de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport” (artikel 5 van het ontwerp).

BEVOEGDHEID

3. Om nadere toelichting gevraagd waaraan het Vlaamse Gewest de bevoegdheid ontleent om te bepalen dat in de verordeningen betreffende het verkeer van de havenvoertuigen tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen die binnen het havengebied liggen, kan worden afgeweken van de bepalingen van het koninklijk besluit van 1 december 1975 ‘houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg’, de daaruit volgende toepassingsbesluiten, en van de bepalingen van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 ‘houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto’s, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen’ (ontworpen artikel 14*bis*, § 1, tweede lid, van het Havendecreet – artikel 2 van het ontwerp), antwoordde de gemachtigde:

“In uitvoering van artikel 39 van de Grondwet en luidens artikel 6, § 1, X, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen behoren tot de gewestelijke bevoegdheden ‘wat de openbare werken en het vervoer betreft’ onder meer ‘1° de wegen en hun aanhorigheden’ en ‘2°*bis* het juridisch stelsel van de land- en waterwegen, welke ook de beheerder ervan zij, met uitzondering van de spoorwegen beheerd door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen’.

Naar het oordeel van uw Raad en het Grondwettelijk Hof behoren ‘aanvullende reglementen inzake het wegverkeer’ op basis van deze artikelen tot de bevoegdheid van de gewesten (o.a. R.v.St. nr. 191.155 van 9 maart 2009 en Grondwettelijk Hof nr. 174/2004 van 3 november 2004).

Met voorliggend artikel 14*bis*, § 1, wordt onmiskenbaar een regeling getroffen op het stuk van de ‘aanvullende reglementen’ inzake wegverkeer.

De ‘nieuwe’ verordeningen hebben alleszins enkel betrekking op ‘het verkeer tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen die binnen het havengebied liggen’ met duidelijk ‘een bijzonder toepassingsgebied’.

Het staat vast dat de ‘nieuwe’ verordeningen er duidelijk toe strekken ‘de verkeersreglementering aan te passen aan de plaatselijke of bijzondere omstandigheden’.

Bovendien kunnen de ‘nieuwe’ verordeningen enkel betrekking hebben op het verkeer binnen de havens, wat eveneens op basis van artikel 6, § 1, X, 3°, van de bijzondere wet een exclusieve gewestbevoegdheid uitmaakt.

Door te voorzien in een machtiging om van ‘de toepassing’ van het Wegverkeersreglement en het K.B. betreffende de technische eisen en dus van ‘regels van

algemene politie' af te wijken voor dit welbepaald verkeer dat plaatsvindt binnen de zee- en rivierhavens, wordt de Vlaamse Regering gemachtigd 'nieuwe' verordeningen aan te nemen die niet alleen precies beantwoorden aan de notie 'reglement met een bijzonder toepassingsgebied', maar die ook nog eens betrekking hebben op de gewestbevoegdheden inzake 'de havens en hun aanhorigheden'.

Reeds eerder werd bevestigd dat de gewesten bevoegd zijn om 'de algemene regels' van het Wegverkeersreglement en het K.B. betreffende de technische eisen bij wijze van aanvullend reglement aan te vullen of te verstrengen (o.a. R.v.St. nr. 191.155 van 9 maart 2009).

Hierbij dient eveneens te worden benadrukt dat het feit dat de gewesten op grond van hun bevoegdheid om 'de verkeersreglementering aan te passen aan de plaatselijke of bijzondere omstandigheden', logischerwijze ook inhoudt dat - uiteraard steeds binnen 'een bijzonder toepassingsgebied' - hiermee in ruimere zin van een regel van algemene politie kan worden 'afgeweken'.

Telkens wanneer zulk een reglement met een bijzonder toepassingsgebied wordt vastgesteld, ook wanneer dat ertoe strekt een geldende regel van algemene politie aan te vullen of te verstrengen, houdt dit immers in zekere zin een 'afwijking' van die regel van algemene politie in; nu immers niet langer de eigenlijke regel van algemene politie, maar wel de regel zoals voorgeschreven in de bijzondere verkeersregeling zal moeten worden toegepast, totdat dit bijzonder reglement wordt gewijzigd of opgeheven.

Op grond van de bevoegdheid van de gewesten om aanvullende reglementen op het wegverkeer aan te nemen en de gewestelijke bevoegdheid om 'de verkeersreglementering aan te passen aan de plaatselijke of bijzondere omstandigheden', zijn wij dan ook van oordeel dat voorliggend decreet, uiteraard steeds binnen 'het bijzonder toepassingsgebied' van de 'nieuwe' verordeningen, kan voorzien in een 'afwijking' van het Wegverkeersreglement en het K.B. betreffende de technische eisen."

4.1. Zoals de gemachtigde terecht aangeeft, doet het ontwerp de vraag rijzen naar de bevoegdheidsverdeling inzake het vaststellen van aanvullende verkeersreglementen.

4.2. In zijn arrest 174/2004 van 3 november 2004 overwoog het Grondwettelijk Hof daaromtrent het volgende:

"B.4.1. Ter uitvoering van artikel 39 van de Grondwet zijn bij artikel 6, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen de volgende aangelegenheden aan de gewesten toegewezen :

‘III. Wat de landinrichting en het natuurbehoud betreft :

(...)

4° De bossen;

(...)

V. Het landbouwbeleid en de zeevisserij (...):

(...)

X. Wat de openbare werken en het vervoer betreft :

1° de wegen en hun aanhorigheden;

(...)

2°bis het juridisch stelsel van de land- en waterwegenis, welke ook de beheerder ervan zij, met uitzondering van de spoorwegen beheerd door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen;

(...)

8° het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer, met inbegrip van de bijzondere vormen van geregeld vervoer, het taxivervoer en het verhuren van auto's met chauffeur;

(...).'

In de parlementaire voorbereiding van artikel 6, § 1, X, van de voormelde bijzondere wet van 8 augustus 1980 wordt de bevoegdheid die aan de gewesten is toegekend inzake openbare werken en vervoer aangemerkt als 'een beheersbevoegdheid in de ruime zin' (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, p. 13; *Parl. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 558-5, p. 412).

B.4.2. Voor zover zij er niet anders over hebben beschikt, moeten de Grondwetgever en de bijzondere wetgever worden geacht aan de gemeenschappen en de gewesten de volledige bevoegdheid te hebben toegekend tot het uitvaardigen van regels die eigen zijn aan de aan hen toegewezen aangelegenheden. Behoudens andersluidende bepalingen heeft de bijzondere wetgever het gehele beleid inzake de door hem toegewezen aangelegenheden aan de gemeenschappen en de gewesten overgedragen.

B.4.3. Artikel 6, § 4, 3°, van de voormelde bijzondere wet bepaalt :

'De Regeringen worden betrokken bij :

(...)

3° het ontwerpen van de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer, (...).'

Volgens de parlementaire voorbereiding van die bepaling (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, p. 21) betreft de « algemene politie » de politiereglementen van toepassing op de verschillende vervoerswijzen, zoals :

- de politie over het wegverkeer;
- het algemeen reglement van de scheepvaartwegen;
- het politiereglement op de spoorwegen;
- de politie van het personenvervoer per tram, premetro, metro, autobus en autocar;
- de politie op de zeevaart en de luchtvaart.

B.4.4. Uit de hiervoor vermelde artikelen 6, § 1, X, en 6, § 4, 3°, in samenhang gelezen, alsmede uit de parlementaire voorbereiding van die bepalingen, blijkt dat de gewesten wel bevoegd zijn voor de regeling van het beheer van de land- en waterwegenis in de meest ruime zin van het woord, maar dat die bevoegdheidstoewijzing niet het aannemen van de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer omvat, wat een federale bevoegdheid is gebleven, ook al moeten de gewestregeringen bij het ontwerpen ervan worden betrokken.

B.5.1. Tot de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer behoren de algemene reglementen die de Koning op grond van artikel 1 van de wegverkeerswet vermag vast te stellen. Dat artikel maakt deel uit van hoofdstuk I, 'Algemene reglementen', van de voormelde wet.

Ter uitvoering van die machtiging is het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer genomen. Luidens

artikel 1, eerste lid, ervan geldt dat reglement ‘voor het verkeer op de openbare weg en het gebruik ervan, door voetgangers, voertuigen, trek-, last- of rijdieren en vee’. In artikel 2 worden verschillende begrippen gedefinieerd. Titel II preciseert de verkeersregels. Titel III heeft betrekking op de verkeerstekens.

B.5.2. Naast de machtiging tot het vaststellen van algemene reglementen voorziet de wegverkeerswet in de mogelijkheid tot het uitvaardigen van aanvullende reglementen. Zo belast artikel 2 bijvoorbeeld de gemeenteraden ermee reglementen vast te stellen die enkel gelden voor de op het grondgebied van hun gemeente gelegen openbare wegen. De artikelen 2, 2bis en 3 van de wegverkeerswet maken deel uit van hoofdstuk II, ‘Aanvullende reglementen’.

De aanvullende reglementen hebben aldus een bijzonder toepassingsgebied en strekken ertoe de verkeersreglementering aan te passen aan de plaatselijke of bijzondere omstandigheden. Uit hun aard zelf kunnen aanvullende verkeersreglementen geen regels van algemene politie bevatten.

B.5.3. Daaruit volgt dat de in de artikelen 2, 2bis en 3 van de wegverkeerswet bedoelde aanvullende verkeersreglementen, in zoverre zij op de in B.4.1 vermelde aangelegenheden betrekking hebben, tot de bevoegdheid van de gewesten behoren. De bestreden bepalingen van de wet van 7 februari 2003 [houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid], die de artikelen 2, 2bis en 3 van de wegverkeerswet in hun geheel vervangen of opheffen, zonder rekening te houden met de gewestbevoegdheid inzake natuurbehoud, landbouw, openbare werken en vervoer, schenden derhalve de bevoegdheidverdelende regels.”^{3 4}

Het Grondwettelijk Hof heeft die rechtspraak nog bevestigd, wat de bevoegdheid van de gewesten inzake de aanvullende reglementen betreffende het betalend parkeren betreft, in zijn arresten nrs. 59/2010 van 27 mei 2010⁵, 2/2012 van 11 januari 2012⁶ en 48/2013 van 28 maart 2013⁷.

³ Er wordt opgemerkt dat, wat het Vlaamse Gewest betreft, de artikelen 2, 2bis en 3 van de wet ‘betreffende de politie over het wegverkeer’, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968 ‘tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer’, werden opgeheven bij artikel 13 van het decreet van 16 mei 2008 ‘betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van de verkeerstekens’ en dat, wat het Waalse Gewest betreft, artikel 2, eerste lid, tweede zin, en tweede lid, en artikel 2bis van diezelfde gecoördineerde wet werden opgeheven bij artikel 4 van het decreet van 19 december 2007 ‘relatif à la tutelle d’approbation de la Région wallonne sur les règlements complémentaires relatifs aux voies publiques et à la circulation des transports en commun’.

⁴ Recent overwoog het Grondwettelijk Hof in zijn arrest 158/2013 van 21 november 2013 nog wat volgt inzake het beheer van de waterwegen:

“B.4.2. Tot de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer behoren met name ‘het algemeen reglement van de scheepvaartwegen’ en ‘de politie op de zeevaart’ (*Parl.St.*, Kamer, B.Z., 1988, nr. 516/1, p. 21).

De bijzondere politieregels, inzonderheid wat de havens en hun aanhorigheden betreft, behoren daarentegen tot de bevoegdheid van de gewesten. Zo zijn de gewesten in beginsel bevoegd om door middel van politieverordeningen onder meer de goederenbehandeling en opslag, het in- en ontschepen van passagiers en de vrijheid van handel en nijverheid in kanaal- en havengebonden activiteiten te regelen (zie arrest nr. 5/96 van 18 januari 1996, B.3.1-B.3.3.).”

⁵ Zie B.7.4 van het arrest.

⁶ Zie B.8 van het arrest.

⁷ Zie B.5.4 van het arrest.

Het Grondwettelijk Hof overwoog in zijn arrest nr. 2/2012 van 11 januari 2012 op een meer algemene wijze wat volgt:

“B.8. Zoals het Hof in het voormelde arrest nr. 59/2010 heeft geoordeeld, behoren de aanvullende verkeersreglementen tot de bevoegdheid van de gewesten.

Zij moeten echter worden aangenomen met inachtneming van de bevoegdheden van de federale overheid.

B.9.1. Dat geldt voor de wetgeving en de reglementen op de politie van het wegverkeer.”

4.3. Uit de jurisprudentie van het Grondwettelijk Hof⁸ wat artikel 6, § 1, X, en artikel 6, § 4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ betreft, mag worden afgeleid dat de bevoegdheid inzake de aanvullende (gemeente)reglementen betreffende de politie van het wegverkeer in de havens en hun aanhorigheden toekomt aan de gewesten op grond van hun bevoegdheden inzake openbare werken en vervoer zoals bedoeld bij artikel 6, § 1, X, van diezelfde bijzondere wet, desgevallend in samenhang gelezen met de gewestelijke bevoegdheden inzake de ondergeschikte besturen als bedoeld bij artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, van diezelfde bijzondere wet.

De gewesten vermogen aldus bij de uitoefening van hun bevoegdheid inzake de aanvullende politiereglementen afwijken van de federale reglementen inzake de algemene politie op het wegverkeer, doch slechts in de mate, overeenkomstig de hiervoor vermelde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, die aanvullende reglementen een bijzonder toepassingsgebied hebben, ertoe strekken de verkeersreglementering aan te passen aan de plaatselijke of bijzondere omstandigheden en, zodoende, uit hun aard zelf geen regels van algemene politie bevatten. Bovendien dienen de gewesten bij de uitoefening van die bevoegdheid het evenredigheidsbeginsel⁹ in acht te nemen en vermogen zij derhalve niet op onevenredige wijze afbreuk te doen aan de bevoegdheid van de federale overheid inzake de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer als bedoeld bij artikel 6, § 4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, door het uitoefenen van deze bevoegdheid onmogelijk of overdreven moeilijk te maken.

5.1.1. Aangezien de in de ontworpen artikelen 14bis en 5, § 2 (artikelen 2 en 3 van het ontwerp) bedoelde verordeningen ertoe strekken, zoals door de gemachtigde werd bevestigd, om de verkeersreglementering aan te passen aan de plaatselijke of bijzondere omstandigheid van het verkeer van havenvoertuigen tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen gelegen binnen het havengebied, en zij derhalve dienen te worden gekwalificeerd als

⁸ Zie de hiervoor geciteerde arresten van het Grondwettelijk Hof nr. 174/2004, B.5.2, nr. 59/2010, B.7.2 en nr. 48/2013, B.5.3 evenals GwH 29 juli 2010, nr. 89/2010, B.6.2. Zie ook GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, onder andere wat betreft de aanwijzing van de bevoegde overheid met betrekking tot het bepalen van (de begrenzing van de) havengebieden. Zie eveneens: *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 139 en *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/5, 58.

⁹ Zie in dezelfde zin betreffende een bepaling houdende het uitvaardigen van een aanvullend reglement inzake het wegverkeer: adv.RvS 52.007/VR/3/4 van 16 oktober 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van 2 mei 2013 ‘houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing’ (*Parl.St.* Br.Parl. 2012-13, nr. A-353/1, 173-197, inz. 190-192 (opmerkingen bij het ontworpen artikel 3.2.17 van hoofdstuk 9 van dat wetboek)).

aanvullende verkeersreglementen in de zin van de hiervoor vermelde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, is de decreetgever in beginsel bevoegd om hiervoor met het aan te nemen decreet in een rechtskader te voorzien, evenwel rekening houdende met de jurisprudentie van het Grondwettelijk Hof ter zake.

Bij de concrete uitoefening van deze bevoegdheid dient evenwel, zoals hiervoor in herinnering is gebracht, rekening te worden gehouden met het evenredigheidsbeginsel.

5.1.2. In dat verband dient met betrekking tot het ontworpen tweede lid van artikel 14*bis*, § 1, van het Havendecreet (artikel 2 van het ontwerp) nog het volgende te worden opgemerkt.

De ontworpen bepaling strekt ertoe in de mogelijkheid te voorzien om met de aanvullende verkeersreglementen bedoeld in het ontworpen eerste lid van diezelfde bepaling af te wijken van de bepalingen van het koninklijk besluit van 1 december 1975 ‘houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg’, van de daaruit volgende toepassingsbesluiten, evenals van de bepalingen van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 ‘houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen’.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp wordt het invoeren van het tweede lid als volgt verantwoord:

“Teneinde de normale activiteiten van de vier zeehavens te kunnen blijven garanderen, meer in het bijzonder om de huidige trafieken te kunnen behouden en nieuwe trafieken te kunnen aantrekken, dringt zich thans een nieuwe specifieke verkeersregeling voor het verkeer van havenvoertuigen tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen op. Artikel 57 van het Wegverkeersreglement (KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg) en artikel 78, § 3 van het K.B. betreffende de technische eisen (KB van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen), die voorzagen in de mogelijkheid voor de gemeenteraden om ‘aanvullende reglementen’ uit te vaardigen in verband met het verkeer tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen gelegen binnen de zee- en rivierhavens, werden namelijk, minstens impliciet, opgeheven door het decreet van 16 mei 2008 betreffende de aanvullende reglementen.

Onderhavig decreet wenst door de toevoeging van een nieuw artikel 14*bis* aan het Havendecreet dan ook opnieuw te voorzien in een specifieke verkeersregeling voor het verkeer van havenvoertuigen tussen de laad- en loskaaien, de opslagplaatsen, de hangars en de magazijnen die binnen het havengebied liggen. Zoals hierboven aangegeven, ontbreekt hiervoor op dit ogenblik immers elke juridische grondslag.”

5.1.3. In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat het opheffen van een reglementaire bepaling niet zonder meer kan worden vermoed. Het opheffen van een normatieve bepaling dient bij voorkeur uitdrukkelijk te gebeuren, zij het dat een opheffing ook impliciet kan volgen uit het aannemen door een bevoegde overheid van een nieuwe bepaling die onverenigbaar is met een vroegere bepaling waaruit impliciet maar zeker blijkt dat alle aspecten van de vroegere bepaling geen uitwerking meer kunnen hebben.

5.1.4. In de tweede plaats is het weliswaar zo dat (artikel 5 van) het decreet van 16 mei 2008, wat het Vlaamse Gewest betreft, artikel 57 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 ‘houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg’ impliciet heeft gewijzigd (namelijk door te voorzien in de mogelijkheid voor de gemeenteraad om de bevoegdheid inzake de aanvullende verkeersreglementen toe te vertrouwen aan het college van burgemeester en schepenen), doch niet heeft opgeheven.

Conclusie is dan ook dat het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, tweede lid, van het Havendecreet berust op een verkeerde hypothese, namelijk dat artikel 57 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 impliciet zou zijn opgeheven en dat er dienvolgens geen juridische grondslag meer zou zijn om in de aanvullende verkeersreglementen waarvoor het Vlaamse Gewest in een rechtskader voorziet, af te wijken van het koninklijk besluit van 1 december 1975.

Het voorgaande belet evenwel niet dat de gewesten wanneer zij het rechtskader vaststellen voor de te nemen aanvullende verkeersreglementen die krachtens de wet ‘betreffende de politie over het wegverkeer’, gecoördineerd op 16 maart 1968, kunnen afwijken van het koninklijk besluit van 1 december 1975, binnen de grenzen dienen te blijven zoals die in de hiervoor aangehaalde jurisprudentie door het Grondwettelijk Hof zijn uiteengezet.

In de mate het ontwerp bepaalt dat aanvullende verkeersreglementen toepasselijk op havengebieden van de bepalingen van het koninklijk besluit van 1 december 1975 kunnen afwijken, is het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, tweede lid, van het Havendecreet bijgevolg overbodig en zelfs verwarrend in het licht van de hiervoor vermelde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof.

5.1.5. Ten slotte komt het de gewesten niet toe om te bepalen dat met aanvullende verkeersreglementen, uitgevaardigd in het kader van de politie op het wegverkeer, kan worden afgeweken van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 ‘houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto’s, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen’. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, reeds heeft opgemerkt, komt het de gewesten niet toe om in de uitoefening van hun bevoegdheden inzake de aanvullende reglementen op de politie van het wegverkeer regels te bepalen, of toe te laten regels te bepalen die ertoe strekken de (federale) technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen aan te passen.¹⁰ Derhalve, wanneer de gewesten in het kader van de uitoefening van hun bevoegdheid inzake het uitvaardigen van aanvullende verkeersreglementen maatregelen nemen, dan mogen die maatregelen geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de federale overheid die ermee is belast, teneinde de veiligheid van het wegverkeer te garanderen, de technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen te bepalen. De mogelijkheid om, binnen havengebieden, via het uitvaardigen van aanvullende reglementen de toepassing van de

¹⁰ Zie het hiervoor aangehaalde advies van de afdeling Wetgeving: adv.RvS 52.007/VR/3/4 van 16 oktober 2012 (opmerkingen bij het ontworpen artikel 3.2.17 van hoofdstuk 9). In haar advies 43.437/AV van 18 september 2007 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 16 mei 2008 heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State eveneens beschouwd dat uit artikel 6, § 4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 volgt dat de bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de wegenis niet omvat het aannemen van de technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen (*Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1596/1, 43 (opmerking 5.1); zie ook GwH 6 december 2000, nr. 127/2000, B.10.3 en B.10.4.

bepalingen van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 te schorsen of te wijzigen ligt overigens reeds vervat in artikel 78, § 3, van datzelfde koninklijk besluit.

Het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, tweede lid, van het Havendecreet gaat de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest dan ook te buiten in de mate waarin het in de mogelijkheid voorziet om met aanvullende verkeersreglementen in het kader van de politie over het wegverkeer, af te wijken van of afwijkingen toe te laten op de bepalingen van het koninklijk besluit van 15 maart 1968.

5.1.6. Uit hetgeen *sub* 5.1.4 en 5.1.5 is opgemerkt, volgt dan ook dat het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, tweede lid, van het Havendecreet (artikel 2 van het ontwerp) achterwege dient te worden gelaten.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

6. Overeenkomstig het ontworpen artikel 14*bis*, § 3, eerste lid, van het Havendecreet, nemen de havenbedrijven de nodige maatregelen om te garanderen dat de weggebruikers op de hoogte worden gebracht van het bestaan van de verordeningen.

De memorie van toelichting bevat hieromtrent de volgende commentaar:

“Essentieel voor de uitvoerbaarheid van de ‘nieuwe’ verordeningen is ook het feit dat de weggebruikers op de hoogte moeten zijn van het bestaan van deze verordening. Hiervoor zullen door de havenbedrijven de nodige maatregelen, onder meer door het aanbrengen van aanwijzingsborden in de zin van de tweede zin van artikel 71.2 van het Wegverkeersreglement met als opschrift ‘Havengebied’, de publicatie op de website en de vermelding ervan in de concessievoorwaarden, moeten genomen worden.”

Om nadere toelichting gevraagd over welke kennisgeving wordt bedoeld, antwoordde de gemachtigde:

“De zinsnede ‘publicatie op de website’ verwijst naar de wijze van kennisgeving die op dit ogenblik door de havenbedrijven wordt gehanteerd t.a.v. de algemene politieverordeningen voor de havens en de op basis van artikel 57 van het Wegverkeersreglement en artikel 78, § 3 van het KB betreffende de technische eisen vastgestelde aanvullende reglementen.

Derhalve wordt beoogd dat elk havenbedrijf minstens op haar eigen website de ‘nieuwe verordening’ die op haar haven betrekking heeft, publiceert (websites: www.portofantwerp.com, www.havengent.be, www.portofoostende.be en www.portofzeebrugge.be).”

Met de stellers van het ontwerp kan worden vooropgesteld dat de kennis door de weggebruikers van het bestaan en de inhoud van de verordeningen een basisvereiste is om tot een goede uitvoering en naleving ervan te komen. De voorgestelde maatregelen zijn zeker pertinent.

Daarbij mag echter niet uit het oog worden verloren dat de te nemen verordeningen, uitgevaardigd bij besluiten van de Vlaamse Regering die belang hebben voor de

algemeenheid van de burgers, in elk geval ook in het Belgisch Staatsblad zullen moeten worden bekendgemaakt (artikel 84 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). Bij ontstentenis van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad zullen ze niet tegenstelbaar zijn aan derden.

7. Overeenkomstig het ontworpen artikel 14*bis*, § 4, derde lid, van het Havendecreet is onder meer artikel 12 van de wet van 5 mei 1936 ‘tot vaststelling van het statuut der havenkapiteins’ van toepassing voor de inbreuken op de te nemen verordeningen. Artikel 12 van die wet bepaalt:

“De bepalingen van boek I van het Wetboek van strafrecht zijn, zonder uitzondering, toepasselijk op de bij deze wet voorziene misdrijven.”

Boek I van het Strafwetboek is evenwel reeds op grond van artikel 11, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van toepassing op de strafbaarstellingen en de straffen die door de gemeenschappen en de gewesten bij decreet worden bepaald, en dit met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85 ervan. Alleen indien de decreetgever met betrekking tot specifieke misdrijven van de bepalingen van boek I van het Strafwetboek wenst af te wijken, dient hij dit uitdrukkelijk te bepalen. De verwijzing naar artikel 12 van de wet van 5 mei 1936 is derhalve overbodig en dient te worden weggelaten.

Artikel 3

8. Een inwerkingtreding van aanvullende reglementen die niet afhangt van de (datum van) bekendmaking of de kennisgeving aan de belanghebbenden, maar van voor hen normaal niet kenbare handelingen tussen overheden onderling, zoals bepaald in het ontworpen artikel 5, § 2, tweede en zesde lid, van het decreet van 16 mei 2008, staat op gespannen voet met het rechtszekerheidsbeginsel.

Om hieraan tegemoet te komen, en om de regeling inpasbaar te maken in deze bedoeld in de artikelen 186 en 187 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 en in artikel 12 van de Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968 – wat overigens beter in overeenstemming lijkt te zijn met de bedoeling van de stellers van het ontwerp – dient het ontworpen artikel 5, § 2, tweede en zesde lid, van het decreet van 16 mei 2008 te worden aangepast.

Men vervange daartoe in het ontworpen tweede lid van artikel 5, § 2, van het decreet van 16 mei 2008 de woorden “treden in werking na” door de woorden “kunnen in werking treden na”. In het ontworpen zesde lid van diezelfde bepaling, vervange men de woorden “treedt het aanvullend reglement in werking” door de woorden “kan het aanvullend reglement in werking treden”.

Artikel 4

9. In het ontworpen artikel 7, § 4, eerste lid, van het decreet van 3 mei 2013 vervange men de woorden “vermeld in paragraaf 2 en 3” door de woorden “vermeld in de paragrafen 1 en 2”, en schrijf men *in fine* van dat lid “, die het uitzonderlijk vervoer uitvoert”.

Artikel 5

10. Om nadere toelichting gevraagd naar de datum van de beoogde inwerkingtreding van het door de Vlaamse Regering te nemen besluit “betreffende de handhaving inzake de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport”, waarvan de inwerkingtreding van artikel 4 afhankelijk wordt gemaakt, antwoordde de gemachtigde:

“Op 20 december jl. werd het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving inzake de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De kans dat artikel 4 al in werking zal treden voor het decreet van 3 mei 2013 zelf is hiermee zo goed als onbestaande.

Dit artikel zou in principe dan ook geschrapt kunnen worden.”

De datum van inwerkingtreding van het genomen, maar nog niet bekendgemaakte besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende de handhaving inzake de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport’ zou zijn bepaald op 15 februari 2014.

Met het voorstel van de gemachtigde om artikel 5 van het ontwerp te schrappen, dient te worden ingestemd. Op die wijze wordt ook voorkomen dat aan artikel 4 van het te nemen besluit terugwerkende kracht zou worden verleend.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Colette GIGOT

Pierre LIÉNARDY

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT